

Landstingsstyrelsen

Yttrande över Ingen övergödning - Strategi för Stockholms län

Föredragande landstingsråd: Gustav Hemming

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen i Stockholms län har genom remiss bjudit in Stockholms läns landsting att yttra sig över den regionala strategin för miljö kvalitetsmålet Ingen övergödning.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrande till länsstyrelsen över Ingen övergödning – Strategi för Stockholms län i enlighet med landstingsdirektörens förslag till yttrande.

Landstingsrådsberedningens motivering

Strategin till det regionalt prioriterade miljömålet Ingen övergödning är en av flera regionala strategier som nu finns framtagna inom ramen för den regionala miljömålsdialogen.

Landstingsstyrelsen är enig med länsstyrelsen om vikten av krafttag mot övergödningens problematik. Det är viktigt att de strategier som länsstyrelsen och landstinget tar fram är väl koordinerade och ömsesidigt förstärkande. Därför är det positivt att strategin på ett översiktligt och tydligt sätt kopplar till övriga regionala miljömål.

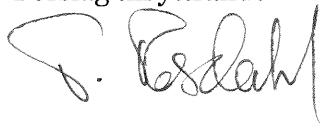
Det är angeläget ha en tydligare koppling till genomförande och uppföljning. Detta för att länets aktörer ska kunna se sin roll och ansvar i att uppnå målet. Den typen av arbetssätt avser landstingsstyrelsen att återkomma till vid framtagandet av en ny regional utvecklingsplan.

Beslutsunderlag

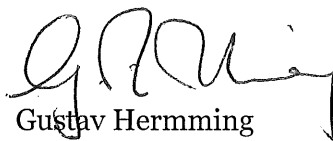
SKRIVELSE
2014-11-26

LS 1404-0476

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 17 november 2014
Förslag till yttrande

Torbjörn Rosdahl

Gustav Hermming

Carl Rydingstam

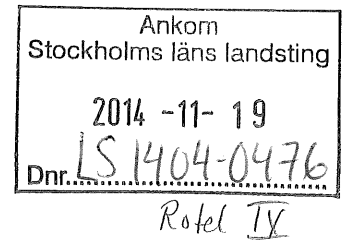
Landstingsstyrelsens förvaltning
Tillväxt, miljö och regionplanering

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-11-17

LS 1404-0476

Handläggare:
Ulrika Palm

Landstingsstyrelsen

Yttrande över Ingen övergödning - Strategi för Stockholms län

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen i Stockholms län har genom remiss bjudit in Stockholms läns landsting att yttra sig över den regionala strategin för miljö kvalitetsmålet Ingen övergödning.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 17 november 2014
Förslag till yttrande

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till länsstyrelsen över Ingen övergödning – Strategi för Stockholms län i enlighet med landstingsdirektörens förslag till yttrande.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Strategin till det regionalt prioriterade miljömålet Ingen övergödning är en av flera regionala strategier som nu finns framtagna inom ramen för den regionala miljömålsdialogen. Förvaltningen anser att strategin på ett bra sätt beskriver miljömålet, att den är förtjänstfullt översiktlig och att den tydligt kopplar till övriga regionala miljömål. Förvaltningen instämmer i de utmaningar och åtgärdsområden som förs fram och ser liksom länsstyrelsen behov av regional samverkan. Synpunkter förs fram kring sådant som ytterligare skulle kunna förtydliga strategin.

Bakgrund

Ingen övergödning - Strategi för Stockholms län har tagits fram inom ramen för miljömålsarbetet och den Regionala miljömålsdialogen. Dialogen är ett samarbete mellan länets kommuner, Stockholms läns landsting, Trafikverket och Länsstyrelsen i Stockholms län. I den Regionala miljömålsdialogen har sex miljö kvalitetsmål prioriterats utifrån de förutsättningar som finns i Stockholms län.

Miljö kvalitetsmålen är:

- Begränsad klimatpåverkan (Klimat- och energistrategi fastställd i mars 2013).
- Ett rikt växt- och djurliv (Strategi för detta miljömål är på remiss till den 31 december 2014)
- Frisk luft (Åtgärdsprogram för kväveoxider och partiklar fastställdes år 2012)
- Giftfri miljö (Strategi för detta miljömål är på remiss till den 31 december 2014)
- Ingen övergödning (vars strategi är föremål för detta tjänsteutlåtande)
- God bebyggd miljö – som är det övergripande miljömålet för hela det regionala miljömålsarbetet

Länsstyrelsen har i strategin beskrivit bakgrunden till miljömålsarbetet, regionens förutsättningar och möjligheter samt presenterat tre åtgärdsområden och möjliga åtgärder inom dessa.

Överväganden

Förvaltningen är enig med länsstyrelsen om vikten av att ta krafttag mot övergödningens problemen. Stockholms län är det län i Sverige som har mest utbredda problem med övergödning. Delvis beror det på att länet har en stor befolkning som bor på en för landet sett liten yta (20 procent av befolkningen bor på 2 % av ytan) liksom på de specifika geologiska förutsättningarna som finns i länet. Men det beror också på den markanvändning och de konsumtions- och transportmönster som återfinns i Stockholmsregionen. De viktigaste källorna till övergödningen är jordbruk, avlopp och dagvatten. Övriga källor till övergödningen är industri, skogsbruk och nedfall från transporter.

Strategin innehåller inga särskilt formulerade regionala mål men följer de preciseringar som finns kopplade till det nationella miljömålet. Den pekar heller inte ut någon tidshorisont då strategin ska vara genomförd.

I strategin finns tre åtgärdsområden:

- A: Samhällsplanering, regionala strukturer och markanvändning.
- B: Långsiktigt bärkraftig konsumtion av varor och tjänster
- C: Transporter och resande

Dessa åtgärdsområden sammanfaller med tre av åtgärdsområdena i länets Klimat- och energistrategi vilket förvaltningen anser vara mycket bra. På så sätt adresseras den komplexitet som måste hanteras för att kunna nå miljömålen, samtidigt som möjliga samverkanssynergier tydliggörs.

Inom åtgärdsområde A behandlas frågor som kopplar till jord- och skogsbruk, avlopp och dagvattenhantering, inom åtgärdsområde B behandlas närproducerad mat, offentlig upphandling och matsvinn, och inom åtgärdsområde C behandlas frågor om kollektivtrafik och hållbart resande.

I kapitlet om genomförande lyfts mycket tydligt behovet av samarbete, samverkan och helhetssyn i regionen kring dessa frågor. Förvaltningen håller med länsstyrelsen i detta. Dock skulle kapitlet kunna kompletteras med skrivningar som gör det tydligare för länets aktörer att se sin roll och sitt ansvar. Förvaltningen anser också att uppföljningen kan preciseras bättre.

Landstingsstyrelsens förvaltning har i framtagandet av detta tjänsteutlåtande samrått med trafikförvaltningen och med Centrum för arbets- och miljömedicin inom SLSO. Synpunkterna har inarbetats i förslaget till yttrande.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet innebär inga ekonomiska konsekvenser för landstinget.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets miljöpolitiska program Miljöutmaning 2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Peter Haglund
Direktör SLL Tillväxt, miljö och
regionplanering

Länsstyrelsen i Stockholms län
Enheten för miljöplanering
Anders Lindblom

miljöplanering.stockholm@lansstyrelsen.se

Dnr 501-12364-2014

Yttrande över Ingen övergödning - Regional strategi för Stockholms län

Inledning

Remissen har utsänts från Länsstyrelsen i Stockholms län med remisstid till den 31 december 2014. Yttrandet är ett samordnat svar för landstinget, utifrån landstingets roll som regionplaneorgan och som ansvarig för kollektivtrafiken i Stockholms län samt med uppdraget att bidra till en god och jämlik hälsa för befolkningen i Stockholms län.

Synpunkter

Landstinget anser att den regionala strategin för miljö kvalitetsmålet *Ingen övergödning* bidrar med en helhetssyn på regionens utmaningar i att uppnå miljömålet. Strategin ställer miljömålet i relation till regionens specifika situation och de utmaningar som det innebär att hantera markanvändning och utsläppsfrågor i en växande region utan att äventyra de systemgränser som finns. Strategin fyller en viktig funktion och kommer att bidra till att regionen bättre kan nå miljö kvalitetsmålet.

Strategins upplägg är överskådligt med en beskrivning av regionens förutsättningar och möjligheter och därefter strategins åtgärdsområden med möjliga åtgärder. Landstinget anser att det är särskilt positivt att åtgärdsområdena för att nå målet är kopplade till det prioriterade regionala miljömålet *Begränsad klimatpåverkan*, och att synergieffekterna av de olika åtgärderna lyfts fram med detta men också andra regionala miljömål. På det sättet kommer åtgärderna för att nå de regionala miljömålen kunna samordnas och få ett effektivare genomförande. Kapitlet om regionens förutsättningar och möjligheter skulle vinna på att fördes med en översiktlig illustration av hur källor till och tillförsel av övergödande ämnen fördelar sig. Detta skulle bidra till att ytterligare höja strategins pedagogiska värde. Utöver synergier skulle också med fördel målkonflikterna tydligare kunna lyftas i kapitlet om åtgärdsområden och åtgärder, till exempel som utmaningar för att ytterligare öka förståelsen för komplexiteten med att nå

miljömålet i Stockholmsregionen. Landstinget anser att kapitlet om genomförandet skulle kunna preciseras något, till exempel genom att tydligare peka ut vilka som är de viktigaste aktörerna i de olika åtgärdsområdena och koppla tydligare till pågående processer och behov av nya. För att underlätta ett kraftfullt genomförande behöver också aktörer tydligare kopplas till mål och mål-år, något som också förstärker uppföljningen. Landstinget är dock helt enigt med länsstyrelsen om vikten av en bred samverkan kring dessa frågor i regionen.

Åtgärdsområde A: Samhällsplanering, regionala strukturer och markanvändning

- Landstinget instämmer i att rötning av avloppsslam och produktion av biogas är väsentliga åtgärder. Landstinget är genom sin roll som kollektivtrafikhuvudman en mycket stor biogaskonsument. I dagsläget drivs cirka 300 bussar inom kollektivtrafiken med biogas och därmed är biogASFörsörjningen mycket viktig.
- När det gäller enskilda avlopp vill landstinget peka på vikten av att de kommuner som fortfarande har många hushåll med enskilda avlopp driver på arbetet med att bygga ut kommunala avloppsledningar och att utveckla småskaliga lösningar för vatten och avlopp i glesa regiondelar.
- Vad gäller dagvatten är det inte bara utbyggnad som är ett orosmoment utan också klimatförändringarna som i sig innebär att ännu högre krav måste ställas på planeringen av dagvattenhantering.
- Landstinget vill också lyfta läkemedelsfrågan som en viktig faktor kopplat till miljömedveten konsumtion och med synergier för miljömålet Giffri miljö.

Åtgärdsområde B: Långsiktigt bärkraftig konsumtion av varor och tjänster

- Landstinget instämmer i att det är mycket viktigt att påverka offentlig upphandling för att minska flödet av utvunnet kväve liksom transporter. Landstinget har mål om att öka andelen ekologiska livsmedel i det miljöpolitiska programmet (Miljöutmaning 2016¹).

Åtgärdsområde C: Transporter och resande

- Landstinget instämmer i att detta åtgärdsområde är mycket viktigt för både miljömålet *Ingen övergödning* och flera andra regionala miljömål,

¹ <http://www.sll.se/Global/Om%20landstinget/Miljo/miljopolitiskt-program-2016.pdf>

framför allt *Begränsad klimatpåverkan* och *Frisk luft*, och att det därför är viktigt att arbeta med de synergieffekter som finns i arbetet så att inte suboptimeringar sker, till exempel kring styrmedel för drivmedel.

- När det gäller möjliga åtgärder instämmer landstinget i att kväveutsläppen måste minska genom ökad andel kollektivtrafik, men även genom att öka andelen gång- och cykeltrafik samt genom att minska vägtrafikens utsläpp totalt. Landstinget har i sin roll som regional kollektivtrafikmyndighet tagit fram ett regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län (TFP 2012²) som innehåller mål om att kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna ska öka till år 2020 respektive 2030. En höjd kollektivtrafikandel innebär att en mängd åtgärder behöver genomföras, både inom och utanför kollektivtrafiksystemet, bland annat genom förbättringsåtgärder för gång- och cykeltrafikanter.
- För att kväveutsläppen ska minska från trafiken behövs förutom begränsad vägtrafik även minskade kväveutsläpp från de fordon som rullar på vägarna. Här kan strategin peka på användning av fordon som drivs av el eller alternativa drivmedel som inte släpper ut kväveoxider. Det regionala trafikförsörjningsprogrammet innehåller mål om minskade utsläpp av kväveoxider.

2

[http://www.sll.se/Global/Verksamhet/Kollektivtrafik/Regional%20Trafikförsörjningsprogram/trafikforsorjningsprogram-juni-2012.pdf](http://www.sll.se/Global/Verksamhet/Kollektivtrafik/Regional%20Trafikforsorjningsprogram/trafikforsorjningsprogram-juni-2012.pdf)